

کنگره بین المللی علوم و مهندسی

آلمان - هامبورگ

اسفند ماه ۱۳۹۶

بررسی ویژگی های شهر دوستدار کودک در فضاهای شهری

کلانشهر مشهد

میثم نقی زاده^{۱*}، محمدسجاد حسنی^۲، ناصر مشهدی زاده^۳، سلیمه شیخ اکبری^۴

۱- کارشناسی ارشد مدیریت شهری، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد Meysam.naghizadeh^{۸۶}@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد مدیریت شهری، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد m.sajad.hasani@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد Mashhadizadeh-na@mashhad.ir

۴- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد salimehjoon@gmail.com

چکیده

فضاهای شهری در برآورده ساختن نیازهای اجتماعی و فردی کودکان و نوجوانان شهر، نقش منحصر به فردی دارند. هدف پژوهش، نقش و مشارکت کودکان در ایجاد محیط ساخته شده اطرافشان براساس ایده ذهنی کودکان است. در زمینه ارتباط شهر با کودک نظریات فراوانی وجود دارد که معتبرترین آنها شهر دوستدار کودک است که برای اولین بار در دهه ۹۰ توسط یونیسف یا همان صندوق حمایت از کودکان ارائه شد. کودکان شهروندانی هستند که آینده شهر و کشور را می سازند و اگر بخواهیم در آینده، شهروندانی آشنا با حقوق شهروندی داشته باشیم باید از هم اکنون شهر را برای کودکان فراهم کرد. کودکان به عنوان مهمترین و در عین حال آسیب پذیرترین گروه جامعه با مطرح شدن نظریه شهر دوستدار کودک مورد توجه بیشتری قرار بگیرند. کودکان و نوجوانان با عنوان اعضای جامعه ما با مجموعه ای از خواسته ها و نیازهای خاص خود، استفاده کنندگان محیط ساختگی ما می باشند. این فضاها بخش عمدهای از زمان و محیط زندگی روزمره ساکنان از جمله کودکان و نوجوانان را به خود اختصاص می دهند روش تحقیق، توصیفی - تحلیلی و مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای، اسنادی و بررسی های میدانی بر مبنای معیارهای شهر دوستدار کودک به صورت عینی و ذهنی می باشد. مطالعات میدانی در فضاهای شهری مختلف کلانشهر مشهد به روش نظرسنجی از کودکان دارای سنین ۶ تا ۱۰ ساله به صورت تصاویر نقاشی و مشارکت مورد بررسی قرار گرفته و نتایج بدست آمده از تصاویر ها و ایده های ذهنی کودکان که می تواند برای محیط های شهری کلانشهر مشهد مورد توجه واقع شود مربوط به مشارکت، خوانایی، هویت، آلودگی، احساس تعلق به مکان هستند که نقش مفیدی را در فضاهای شهری کلانشهر مشهد می تواند ارائه دهد.

واژه‌های کلیدی: فضاهای شهری، شهر دوستدار، کودکان، کلانشهر مشهد

۱- مقدمه و بیان مساله

اهمیت داشتن موضوع کودک و تشویق وی به یک زندگی جمعی، زمینه سازی برای تعالی فکری و تربیتی او و ارتباط بخشیدن بین مسائل فرهنگی و اجتماعی در ارتباط با تحلیل مسائلی که برای کودک به ویژه در ابعاد اجتماعی مسئله ای مهم است که مورد توجه جامعه شناسان در جوامع امروزی قرار گرفته است و از نظر شهروندی حقوق شهروندی قابل طرح می باشد. شهر باید به گونه ای مهیا باشد که نه تنها بزرگسالان بلکه کودکان نیز در آن احساس آرامش کنند [۱]. در سالهای اخیر شاهد بی توجهی هستیم که به شهروندان کوچک جامعه یعنی کودکان شده است. از دلایل این امر می توان به نداشتن اطلاعات تخصصی و آگاهی نظام مند از نیازهای آنان در فرآیند برنامه ریزی اشاره نمود. در واقع استراتژیهای برنامه ریزی در حال حاضر تاکیدی است بر نیازها و الویت های بزرگسالان و نه کودکان و نوجوانان [۲] توجه به کودکان و نیازهای اجتماعی آنان در بافت شهرها و محله ها یکی از مهم ترین مسائل پیش روی جامعه امروز می باشد. این مسئله با تغییرات گسترده ای